

Lectura ca mecanism fiabil de socializare

Elena PINTILEI

Rezumat:

Articolul se referă la influența lecturii asupra procesului de socializare a utilizatorului. Sunt analizate aspectele pozitive și negative ale societății contemporane, impactul acesteia asupra proceselor de socializare în era digitală. Se caracterizează rolul competențelor bibliotecarilor și utilizatorilor în capacitatea de a percepe și evalua informațiile. Se concluzionează că acțiunile în promovarea lecturii și formarea unei culturi de lectură sunt un factor important în socializarea individului și o condiție necesară pentru formarea unei persoane armonioase, capabilă să desfășoare activități productive și creative în societatea informațională și în societatea cunoașterii.

Cuvinte-cheie:

socializare, mediu social, lectură, utilizator, educație, societate informațională.

Problemei socializării îi sunt dedicate un număr mare de lucrări în domeniul sociologiei, psihologiei generale și educației. Pe baza lor, putem concluziona că socializarea în termenii cei mai generali este un proces de formare socială a unei persoane, fondat pe asimilarea viziunii asupra lumii și a valorilor și tradițiilor culturale, pe cunoașterea legilor și normelor de

comportament social, pe deținerea cunoștințelor și abilităților obișnuite și profesionale, verbale și non-verbale, în canale de comunicare socială, inclusiv mediul electronic.

Dacă vom compara interesul diferitor științe pentru fenomenul lecturii, putem afirma că anume sociologia este implicată în studierea atât a necesităților, cât și a comportamentului utilizatorului în noua societate informațională.

În prima jumătate a secolului XX, cercetătorii meditează asupra „fenomenului social” al lecturii. Astfel, sociologul V.S. Waldgard menționează că lectura este un mod social de cunoaștere a lumii reale din jurul nostru. Efectuând o analiză a acestui enunț, deducem că autorul determină foarte precis esența procesului lecturii. Devenind consumator al mai multor texte, utilizatorul depășește cadrul lumii sale interioare, face cunoștință și realizează o conexiune cu lumea exterioară. Evident, această relație se produce indirect – în primul rând, prin materiale tipărite/manuscrite și în al doilea rând, printr-o altă persoană, cum este autorul. În procesul de percepție a informațiilor lecturate, abilitățile mentale ale utilizatorului devin mai active. Acest fenomen poate fi numit „socializarea umană a lecturii”. Nu este vorba despre o simplă percepție. Utilizatorul mereu va înțelege informația reieșind din necesitățile informaționale și experiența individuală de viață. Lecturând, consumatorul de informație se alătură experienței colective a omenirii. Astfel, se desfășoară o activitate socială.

După cum am menționat mai sus, lectura este un mod social de cunoaștere a realității înconjurătoare. În timpul copilăriei și adolescenței, o persoană stăpânește cantitatea de cunoștințe care este de 10 ori mai mare decât toate realizările sale ulterioare. La fel, studiul textelor tipărite constituie capacitatea de a analiza și interpreta critic realitatea. Mai mult ca atât, aceste abilități se dezvoltă și se consolidează treptat, în timp. Conform studiilor, acest proces se încheie până în clasa a IX-a. Interesul utilizatorului tânăr trece, din ce în ce mai mult, de la evenimente la problemele de viziune asupra lumii. Un alt mecanism de socializare este interiorizarea. Pe lângă alegerea tiparelor comportamentale, o persoană (în special una în creștere)

acceptă informațiile diseminate din afară și le include în experiența și memoria sa. Dacă sursa de informații este una credibilă, cum sunt bibliotecile sau bibliotecarul ca o persoană competentă, atunci informațiile sunt luate, în principal, cu „bună-credință”. Prin urmare, este foarte important pentru utilizatorul tânăr ca în calea socializării să apară un subiect autoritar, care va oferi sfaturile necesare și așteptate. În contextul transformărilor care au loc în societatea informațională, bibliotecarul rămâne uneori singura legătură dintre informație și utilizator.

Lecturarea diverselor tipuri de texte ajută la includerea activă a unei persoane în mediul social, stimulează acțiunile utilizatorului de informație. Deci, fenomenul lecturii poate fi numit „catalizator” și un mijloc de realizare a activității sociale a utilizatorului. Astăzi, devine tot mai dificil procesul de evaluare a impactului canalelor de comunicare în masă asupra utilizatorilor de informație, deoarece mass-media tot mai mult se implică în procesul de socializare și educație, în special în cazul publicului tânăr, la care gândirea în procesul de lectură nu este independentă. Chiar dacă este un proces profund individual, lecturând, utilizatorul va percepe nu doar ceea ce transmite autorul. Aceste fenomene trebuie să devină cunoscute bibliotecarilor pentru a orienta tanărul spre noi surse și resurse de informare, veridice și actuale.

Problemele lecturii în societatea modernă devin tot mai actuale. Conducerea SUA, Franței, României, Poloniei, Rusiei, Qatarului, Țărilor Baltice și a altor state este convinsă de necesitatea programelor naționale de lectură. În acest sens, pe parcursul ultimului deceniu, au fost lansate mai multe proiecte de promovare a lecturii, în jurul cărora și-au concentrat eforturile editorii, cercetătorii, bibliotecarii, scriitorii și comunitatea culturală. Scopul principal al acestor acțiuni este focusarea atenției publicului asupra cărții și lecturii. Între timp, au apărut noi campanii și evenimente, așa cum este Nocturna Bibliotecilor, precum și unele conturi/profiluri pe rețele de socializare, bloguri ce promovează lectura. A crescut nivelul competențelor informaționale și culturale ale bibliotecarilor și utilizatorilor, care până la urmă va determina gradul de socializare.

Acest lucru ne permite să concluzionăm că obiectivele stabilite pentru dezvoltarea intelectuală, ca indicator social al promovării și susținerii lecturii, pot fi atinse. Totodată, intrarea utilizatorului de informație în mediul virtual are o influență decisivă asupra procesului de socializare. Este cunoscut faptul că formarea societății informaționale a dus la o schimbare a paradigmatelor socioculturale. Sub influența comunicării virtuale, arhitectura relațiilor publice este în schimbare, se creează un stil de comportament social „informațional” și forme noi de conexiuni sociale – comunități de rețea. A apărut posibilitatea de autoidentificare a unei persoane nu numai în societatea înconjurătoare, ci și la scară globală. Ființa socială este plină de noi semnificații și motivații. În lumea modernă, cunoașterea devine cea mai mare valoare, iar gradul de cunoaștere este factorul determinant al diferențierii sociale. Cu toate acestea, în opinia mai multor sociologi și filosofi, precum G. Martin, Z. Sardar, H. Schuman, U. Eco și alții, spațiul rețelei poartă anumite pericole. În plus, fenomenul „culturii virtualității” schimbă adesea reflecția și viziunea obiectivă asupra lumii. În această privință, ne amintim celebra zicală a filosofului englez din secolul al XVII-lea George Berkeley: „A exista înseamnă a fi perceput”. Prin utilizarea de către bibliotecari și deținători ai informației a tacticilor și modelelor, a competențelor educaționale eficiente este posibil să se reducă impactul negativ al factorilor de mai sus asupra procesului de socializare a personalității în lumea digitală modernă.

Este necesar să conștientizăm că numai împreună cu bibliotecile școlii, instituțiile superioare de învățământ, autoritățile pot oferi o platformă de informații și cunoștințe fiabile și conținut relevant pentru socializarea individului. Se poate susține că lectura este nu doar un proces de obținere a informațiilor, ci și un factor care conturează o persoană în mediul social. Mai mult, procesul de socializare care se petrece în afara cadrului procesului de lectură, chiar dacă în el sunt implicați alți actori de comunicare socială, va fi inferior. Prin urmare, activitățile de promovare a cărții și lecturii trebuie să fie orientate spre formarea unei noi personalități, o personalitate a viitorului în unitatea abilităților sale cognitive, comunicative și sociale

pentru activitatea creativă, productivă în lumea comunicațiilor și a societății cunoașterii. Aceasta este prima și ultima sarcină a celor care promovează lectura ca mecanism fiabil de socializare.

Referințe bibliografice:

1. BERNSTEIN, B. Studii de sociologie a educației (ediție îngrijită de Lazăr Vlăsceanu). București: Ed. Didactică și Pedagogică, 1978.
2. LECTURA CENTRAL: În ajutorul activității de promovare a cărții și lecturii ca bază pentru cunoaștere, știință și cultură: Platforma on/off line pentru bibliotecari. Chișinău: BNRM, 2017. 132 p. ISBN 978-9975-3096-6-0.
3. ECO, Umberto. Memoria vegetală și alte scrieri de bibliofilie. București: RAO, 2008. 224 p. ISBN 978-973-103-738-7.
4. ВАЛЬДГАРД, С. Л. Очерки психологии чтения. Российская Национальная Библиотека, 2010. 135 с.